



Handläggare: Leif Hagstrand
Tfn: 08-508 03 337

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

**Yttrande över ansökan från Alpha School om att få starta
fristående förskoleklass och grundskola i stadsdelen
Spånga-Tensta läsåret 2007/2008**

(Skolverkets diarienummer 43-2006:970).

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att som yttrande över ansökan från Alpha School föreslå att skolan inte beviljas tillstånd att starta planerad verksamhet i Spånga-Tensta med hänvisning till förväntade negativa effekter för grundskoleverksamheten i stadsdelen.

Jack Kindberg
Stadsdelsdirektör

Cathrine Önnestam
Avdelningschef

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för barn och ungdom. De fackliga organisationerna har getts möjlighet att lämna sina synpunkter vid möte med avdelningens samverkansgrupp den 11 augusti 2006.

Bakgrund

Skolverket har till Stockholms stad för yttrande senast den 15 september 2006 remitterat en ansökan från Alpha School om godkännande av och rätt till bidrag för en fristående förskoleklass och fristående grundskola i stadsdelen Spånga-Tensta. Skolan önskar starta verksamheten fr.o.m. läsåret 2007/2008 i lokaler i fastigheten Domnarvet 18 med adress Fagerstagatan 13 i Lunda. På samma adress bedriver redan idag en av stadsdelens fristående skolor delar av sin verksamhet. **(Bilaga 1: "Ansökan från Alpha School")**

Det är Skolverket som beslutar om tillstånd för fristående skola och som därför har att bedöma om utbildningen ger de kunskaper och färdigheter som den sökande skolan ska förmedla och om den svarar mot förskoleklassens och grundskolans värdegrund och allmänna mål. Skolverket ska inte förklara rätt till bidrag om skolan verksamhet skulle medföra påtagligt negativa följder för skolväsendet i den berörda kommunen (9 kap. 6 § och 8 § skollagen).

Den berörda kommunen ges möjlighet att yttra sig över ansökan. Enligt Stockholms stads gällande rutiner är det Utbildningsnämnden som svarar för beredningen av stadens yttrande till Skolverket. Stadsdelsnämndens yttrande kommer att i sin helhet ingå som bilaga i stadens yttrande. Yttrandet ska i första hand innehålla en beskrivning av friskoleetableringens ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenser för kommunens skolväsende, speciellt om kommunen bedömer att konsekvenserna blir påtagligt negativa. Kommunen ska i sådana fall påvisa att de negativa konsekvenserna är av bestående karaktär.

Några fakta om Alpha School enligt ansökan

Ansökan gäller en delning av den redan existerande skolan Stockholms Språkskola med filialer i Skarpnäck och Rinkeby i två separata skolor. Filialen i Skarpnäck skulle då drivas vidare i kraft av det tidigare tillståndet, medan filialen i Rinkeby (f n 29 elever) skulle bilda ny skolenhet tillsammans med den nybildade skolan i Lunda under det gemensamma namnet Alpha School.

För det första verksamhetsåret planeras för totalt 80 elever i förskoleklass och skolåren 1-6. Enligt ansökan finns överenskommelser med ca 30 elevers vårdnadshavare gällande skolgång i den nybildade skolan om tillstånd ges. Man säger sig också ha ett stort kontaktnät i skolans närområde och där verksamma ungdomsföreningar. Skolans organisation är tänkt att successivt utökas med skolåren 7-9. En fullt utbyggd verksamhet efter fem år skall ge plats för 250 elever.

Skolans verksamhet och pedagogik kommer att ha en allmän inriktning. Ämnena matematik, svenska och engelska kommer att framhållas särskilt.

De tänkta lokalerna har tidigare varit godkända för skolverksamhet som har bedrivits där. I inledningsskedet avser man att hyra 600 kvm. Möjlighet finns att utöka lokalytan upp till 1 400 kvm.

Alpha School är tänkt att drivas som handelsbolag. Skolan kommer att vara avgiftsfri. Inga särskilda antagningsvillkor kommer att gälla för att en elev ska beredas plats i förskoleklassen/skolan.

Förvaltningens förslag

Stadsdelen Spånga-Tensta

Geografiskt är stadsdelen uppdelad i de båda stadsdelsområdena Spånga (=Bromsten, Flysta, Sundby, Solhem-Lunda) och Tensta. Även strukturmässigt skiljer sig områdena klart från varandra. Spånga började byggas i slutet på 1800-talet och domineras av villabebyggelse. Tensta bebyggdes först i slutet av 1960-talet som en del i det s.k. miljonprogrammet och med den typ av flerbostadshus som då var aktuella. Detta har lagt grunden till de stora skillnader som idag finns mellan invånarna i de båda områdena när det gäller socioekonomiska faktorer och etnisk bakgrund. Folkmängden i stadsdelen, f.n. ca 34 500 invånare, fördelar sig jämnt mellan de båda områdena. I förhållande till staden som helhet är andelen unga anmärkningsvärt stor. Som exempel är nästan var tredje invånare i stadsdelen 19 år eller yngre (32 %) medan endast var femte invånare i staden som helhet tillhör denna åldersgrupp (21 %). För åldersgruppen 0-15 år är andelen för Spånga-Tensta 26 % och för staden som helhet 17 %. Viss nybyggnation pågår och planeras för de närmaste åren i olika delar av stadsdelen. Enligt utrednings- och statistikkontorets befolkningsprognos för perioden 2006-2014 beräknas antalet barn i stadsdelen i åldrarna 6-11 år vara i stort sett konstant medan en successiv minskning sker i åldrarna 12-15. (**Bilaga 2:** "Områdesjämförelser SDN Spånga-Tensta"; **Bilaga 3:** "Elevantalsprognos 2005 för perioden 2006-2014")

Nuvarande grundskoleverksamhet i stadsdelen

Den kommunalt drivna grundskoleverksamheten inom ansvarsområdet för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd är organiserad i åtta skolenheter med varsin rektor. Fyra av enheterna har verksamhet från och med förskoleklass till och med skolår 9 medan verksamheten vid de övriga fyra omfattar förskoleklass upp till och med skolår 6. Av de åtta enheterna

ligger tre i stadsdelområdet Spånga och fem i stadsdelområdet Tensta. Till verksamheten hör även fritidshem och fritidsklubbar för elever i åldrarna 6-12 år. För elever i åldrarna 13-16 år erbjuds öppen fritids- och ungdomsverksamhet efter skoltid vid tre av skolorna.

Flera av stadsdelens skolor har utvecklat olika inriktningar och profiler under rubriker som baskunskaper, trygghet och arbetsmiljö, värdegrund, demokrati, språk, kultur, idrott och hälsa samt media. Några av skolorna i Tensta har bildat särskilda profilklasser. Exempel på inriktningar är basket, fotboll, matematik/naturkunskap, media och "talang". I alla tenstaskolor, där flertalet elever har utländsk bakgrund, utgör modersmålsundervisning och undervisning i svenska som andraspråk väsentliga inslag i skolvardagen. I dessa skolor finns f.n. också nio förberedelseklasser samt en basgrupp i skolår 7-9 för nyanlända elever med bristfällig skolbakgrund. Totalt i stadsdelens grundskolor finns fjorton särskilda undervisningsgrupper, tre träningsklasser samt en grundsärskoleklass. Det totala antalet elever i de kommunalt drivna grundskolorna är inför läsåret 2006/07 ca 4100. **(Bilaga 4: "Skolor i Spånga-Tensta – översikt"; Bilaga 5: "Skolor i Spånga-Tensta – kartor")**

I Spånga-Tensta finns läsåret 2006/07 tre fristående skolor: Ellen Key-skolan, F-12, med waldorfinriktning, Svenska interkulturella skolan, F-9, med språklig och interkulturell profil samt Kunskapsskolan i Spånga, 6-9, med allmän inriktning. Alla tre skolorna är belägna i Spånga. De båda förstnämnda skolorna har funnits i området en följd av år medan den sistnämnda började sin verksamhet läsåret 2005/2006. Elevantalet i stadsdelens tre fristående skolor uppges inför läsåret uppgå till ca 850. Det betyder att de fristående skolorna svarar för 20 % av det totala antalet elevplatser i stadsdelen. Av eleverna som bor i Spånga-Tensta och som väljer fristående skola är det dock endast ett mycket litet antal som väljer någon av dessa skolor. Elevernas val beskrivs närmare i det följande avsnittet.

Val av skola i stadsdelen Spånga-Tensta

Enligt statistik baserad på elevantalsprognoser från åren 2000-2005 har andelen elever som bor i Spånga-Tensta och som går i stadsdelens grundskolor minskat med närmare 9 % under perioden. Under samma period har andelen som sökt sig till fristående skolor ökat med 3,5 %, till andra stadsdelar med närmare 3 % och till skolor i annan kommun med 2,7 %. **(Bilaga 6: "Fördelning av grundskoleelever för perioden 2000-2005")**

Enligt statistik från USK (Stockholms stads utrednings- och statistikkontor) avseende läsåret 2005/2006 valde 559 av de totalt 5297

grundskoleeleverna boende i Spånga-Tensta att gå i fristående skolor i någon av Stockholms stadsdelar. Det övervägande flertalet av dessa sökte sig till skolor i de närliggande stadsdelarna Hässelby-Vällingby, Bromma och Kista men ett växande antal elever söker sig också till skolor i innerstaden, såväl kommunala som fristående. 256 elever sökte sig till annan kommun och 106 till skolor i utlandet. Av elever boende i andra stadsdelar gick 380 i någon av stadsdelens grundskolor. Denna siffra inkluderar dock ett antal elever från stadsdelarna Bromma och Hässelby-Vällingby som inte gjort aktiva skolval utan som av organisatoriska skäl förts till Spånga-Tensta. Till stadsdelens fristående skolor sökte 133 elever. Differensen mellan de som sökt sig till respektive bort ifrån stadsdelens skolor ger för läsåret 2005/06 ett underskott på drygt 1000 elever. **(Bilaga 7: "Elevantalsprognos 2005 – Val av skola 2005/06 Spånga-Tensta")**

Inom stadsdelen finns stora skillnader när det gäller vilka elever som söker sig till andra skolor. Störst andel sökande till skolor utanför stadsdelen finns bland eleverna i Tensta. Som ett exempel kan nämnas att inför läsåret 2006/07 sökte hälften av de blivande eleverna i skolår 7 till andra skolor än stadsdelens. Enligt en vetenskaplig studie av skolvalfriheten, publicerad av Integrationsverket i mars 2006 (Bunar/Kallstenius: "I min gamla skola lärde jag mig fel svenska"), är Spånga-Tensta den stadsdel i Stockholm som procentuellt sett, och i relation till andra i studien granskade stadsdelar, tappar allra flest elever i år 9. Nästan 60 %, eller 264 av 457 elever i år 9, lämnade stadsdelens skolor under 2003.

Konsekvenser för den kommunala grundskoleverksamheten om Alpha School etablerar verksamhet i stadsdelen

Som framgått av ovanstående finns i stadsdelen Spånga-Tensta starka elevströmmar där det utgåendet flödet är påtagligt starkare än det inkommande. Störst är utflödet från tenstaskolorna och trenden är att detta utflöde ökar år från år. Större förändringar har ofta haft samband med nyetablering av friskolor i närliggande stadsdelar eller kommuner. Sammantaget innebär detta stora svårigheter för de kommunala skolorna att planera för sin verksamhet och dimensionering. De ekonomiska konsekvenserna är i vissa fall mycket kännbara, särskilt för de skolor som, ibland med mycket kort varsel, får veta att ett större antal elever avser att byta skola.

Stadsdelens barn- och ungdomsavdelning har under de senaste åren lagt stor möda vid att i samverkan med rektorerna skapa en flexibilitet i skolororganisationen för att på bästa sätt kunna möta de förändringar som det fria skolvalet skapar. Det minskande elevantalet i tenstaområdet ledde dock fram till beslutet att från och med läsåret 2004/05 lägga ner Kämpingeskolan, 7-9. I samband med detta utökades organisationen vid

Enbacksskolan till att också omfatta åren 7-9, som nu har en klass i vart och ett av dessa skolår.

Den skolorganisation som nu byggts upp i Tensta är mycket sårbar när det gäller skolåren 7-9. En ytterligare minskning av elevantalet i dessa skolår i Enbacksskolan och Hjulstaskolan skulle ge en mycket osäker ekonomisk grund för att driva verksamheten vidare och därmed sannolikt leda till ytterligare nedläggning av skolor. Med tanke på personalens stora kompetens i och mångåriga erfarenhet av att undervisa elever i den mångkulturella miljö som Tensta utgör och det omfattande utvecklingsarbete som bedrivs vid dessa skolor anser vi för elevernas bästa att dessa verksamheter på ett särskilt sätt bör värnas.

Alpha School avser som ovan nämnts att bedriva sin verksamhet i Lundaområdet. Som framgår av den bifogade kartskissen innebär det att den närmast belägna kommunala skolenheten skulle bli Hjulsta skolor i Tensta. Den långsiktiga effekten av detta kan antas bli att elever från denna skolenhet väljer den nya skolan och att elevunderlaget därmed skulle minska så att det inte ger underlag för en fungerande skolorganisation.

Vi kan utifrån Alpha Schools ansökan inte se att denna skolas verksamhet skulle tillföra området någon ny pedagogisk inriktning som idag inte erbjuds i befintliga skolor. Vi menar också att elevernas valfrihet redan är väl tillgodosedd genom det relativt stora antal fristående skolor som idag finns i regionen.

Slutsats

Med hänvisning till de långsiktiga negativa effekterna för den kommunala skolverksamheten enligt ovanstående beskrivning föreslår förvaltningen att Alpha School inte beviljas tillstånd att starta planerad verksamhet i Spånga-Tensta.

Bilagor

1. Ansökan från Alpha School
2. Områdesjämförelser SDN Spånga-Tensta
3. Elevantalsprognos 2005 för perioden 2006-2014
4. Skolor i Spånga-Tensta - översikt
5. Skolor i Spånga-Tensta – kartor
6. Fördelning av grundskoleelever för perioden 2000-2005
7. Elevantalsprognos 2005 –Val av skola 2005/06 Spånga-Tensta